

Sygn. akt V Ca 3140/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - ***SSO Ada Sędrowska***

Sędziowie ***SSO Agnieszka Fronczak***

SSR del. Agnieszka Wiśniewska (spr.)

Protokolant ***sekr. sądowy Anna Misiejuk***

po rozpoznaniu w dniu **21 lutego 2013 r.** w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Z. B. (1)

przeciwko Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W., Skarbowi Państwa - Ministrowi Spraw Zagranicznych i Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Śródmieścia w Warszawie

z dnia 18 maja 2012 r., sygn. akt I C 2466/10

1. oddala apelację;

2. zasądza od Z. B. (1) na rzecz Banku (...) S.A. z siedzibą w W., Skarbu Państwa - Ministra Spraw Zagranicznych i Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa kwotę po 1.800 (jeden tysiąc osiemset) zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 3140/12

UZASADNIENIE

W dniu 25 lutego 2009 r. wpłynął pozew Z. B. (1) /k.2-5/, precyzowany następnie na żądanie Sądu pismami z dnia 08 marca 2009 r. /k.18/, 28 lipca 2009 r. /k.37/ i 10 listopada 2010 r. /k.114/. Ostatecznie powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od pozwanych Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą (...), Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa (...) oraz Skarbu Państwa - Ministra Spraw Zagranicznych (...) kwoty 75.000 złotych wraz z należnymi odsetkami oraz wniósł o zasądzenie kosztów procesu.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Minister Skarbu Państwa wniósł o zwolnienie pozwanego od udziału w przedmiotowej sprawie, z uwagi na brak biernej legitymacji procesowej, a w razie nieuwzględnienia przez Sąd wskazanego wniosku, o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych /k.179-180/.

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa - Minister Spraw Zagranicznych wniósł o zwolnienie pozwanego od udziału w przedmiotowej sprawie, z uwagi na brak biernej legitymacji procesowej, a w razie nieuwzględnienia przez Sąd wskazanego wniosku, o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych /k.184-188/.

W odpowiedzi na pozew Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych /k.217-218/.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2012 r. Sąd Rejonowy dla Śródmieścia w Warszawie oddalił powództwo i nie obciążył powoda kosztami procesu /k.304/.

Rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego wydane zostało w oparciu o następujący stan faktyczny:

W dniu 9 października 2007 r. Z. B. (2) zawarł z Bankiem (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w W. umowę rachunku bieżącego USD oraz umowę rachunku (...).

W dniu 19 października 2007 r. powód Z. B. (2) złożył w Banku (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. dyspozycję polecenia zapłaty za granicę kwoty 2.200 EUR. Przekaz miał zostać dokonany na rzecz O. M. do (...) w Senegal. Dyspozycja polecenia przelewu została zrealizowana z wypłaty gotówkowej dokonanej przez powoda, nie zaś z rachunku bankowego powoda. Na dowód dokonania przez bank polecenia wypłaty Z. B. (2) otrzymał kopię dyspozycji polecenia wypłaty za granicę wraz z asygnatą kasową oraz Regulaminem wykonywania przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. poleceń wypłaty za granicę oraz walutowych poleceń wypłaty w kraju.

W dniu 5 lutego 2008 r. Z. B. (2) złożył w Banku (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. reklamację, w której wskazał, iż żąda zwrotu pieniędzy w kwocie 2.200 EUR, z uwagi na błędne podanie numeru rachunku, na który przedmiotowa kwota pieniężna została przekazana. W dniu 7 lutego 2008 r. Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. przekazał reklamację powoda do Banku (...) w Senegal (D.), do którego w dniu 19 października 2007 r., na skutek dyspozycji polecenia wypłaty złożonej przez Z. B. (2), została przekazana kwota 2.200 EUR na rzecz O. M.. Pismem z dnia 15 lutego 2008 r. Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. poinformował powoda, iż osoba, na rzecz której zrealizowane zostało polecenie przelewu pieniędzy w kwocie 2.200 EUR, dokonała wypłaty środków i w związku z tym nie jest możliwe dokonanie zwrotu pieniędzy.

W dniu 12 grudnia 2007 r. Z. B. (2) złożył w Banku (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. dyspozycję polecenia wypłaty za granicę pieniędzy w kwocie 1.500 EUR na rachunek bankowy w Bank (...) Senegal, na rzecz Dr D. D.. W dniu 14 grudnia 2007 r. powód zwrócił się do banku o dokonanie korekty nazwy beneficjenta wyżej wskazanego polecenia wypłaty z "Dr D. D." na (...). Przedmiotowa korekta została niezwłocznie dokonana przez bank. W dniu 27 grudnia 2007 r. Z. B. (2) został poinformowany telefonicznie przez pracownika Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o trudnościach związanych z realizacją przekazu kwoty 1.500 EUR na rachunek bankowy w Bank (...) Senegal, na rzecz osoby o personaliach (...) Bank zwrócił się do powoda o dostarczenie dodatkowych informacji lub dokumentów, umożliwiających dokonanie przekazu na wskazany rachunek bankowy. W dniu 28 grudnia 2007 r. Z. B. (2) poinformował telefonicznie Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W., iż nie posiada żadnych dodatkowych informacji, ani dokumentów odnośnie zleconego przez siebie polecenia wypłaty i zażądał zwrotu kwoty przekazu, którą odebrał w dniu 31 grudnia 2007 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Za sporne pomiędzy stronami Sąd I Instancji przyjął ponoszenie odpowiedzialności odszkodowawczej przez pozwanych na gruncie okoliczności przedstawionych w niniejszej sprawie. Ponadto sporna pozostawała również kwestia wysokości dochodzonego odszkodowania. Sąd Rejonowy wskazał, iż podstawą prawną dochodzonej należności był art. 471 i następne kodeksu cywilnego w odniesieniu do pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. oraz art. 417 i następne kodeksu cywilnego w stosunku do pozostałych pozwanych, tj. Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa oraz Skarbu Państwa - Ministra Spraw Zagranicznych. Sąd Rejonowy wskazał, iż powód

powoływał się na nienależyte wykonanie umowy rachunku bankowego przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. poprzez nieprawidłowe wykonanie dyspozycji polecenia wypłaty za granicę z dnia 12 grudnia 2007 r. pieniędzy w kwocie 1.500 EUR na rachunek bankowy w Bank (...) Senegal, na rzecz (...) Zgodnie z art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W świetle powyższego przepisu Sąd Rejonowy wskazał, iż przesłankami odpowiedzialności kontraktowej są: 1) niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania, 2) powstanie szkody oraz 3) adekwatny związek przyczynowy pomiędzy naruszeniem przez dłużnika więzi zobowiązaniowej a szkodą wierzyciela. Wszystkie te przesłanki muszą być spełnione kumulatywnie. W przedmiotowej sprawie, zdaniem Sądu Rejonowego, uznać należało ponad wszelką wątpliwość, iż powód Z. B. (1) nie wykazał istnienia żadnej z wyżej wymienionych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej wynikającej z art. 471 k.c. Z dokumentów zgromadzonych w aktach niniejszego postępowania wynika bowiem w sposób oczywisty, iż dyspozycja przelewu zagranicznego z dnia 12 grudnia 2007 r. została wykonana w sposób zgodny z wnioskiem powoda oraz z Regulaminem wykonywania przez Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. poleceń wypłaty za granicę oraz walutowych poleceń wypłaty w kraju. W ocenie Sądu I instancji powód nie wykazał również, iż poniósł szkodę, ani też, że pomiędzy rzekomo nienależycie zrealizowaną dyspozycją przelewu zagranicznego, która ostatecznie została cofnięta przez powoda, a wcześniejszym zaciągnięciem przez powoda licznych zobowiązań finansowych w bankach, zaistniał jakikolwiek związek przyczynowy.

Dokonując natomiast oceny zasadności roszczenia powoda o odszkodowanie wobec Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa oraz Skarbu Państwa - Ministra Spraw Zagranicznych, Sąd Rejonowy wskazał, iż podmioty te ponoszą odpowiedzialność w oparciu o art. 417 § 1 k.c. i następne, o ile zająd przesłanki określone w tych przepisach. Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca te władzę z mocy prawa. Przesłankami tej odpowiedzialności są: 1) niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie (bezprawność), 2) działanie lub zaniechanie musi nastąpić przy wykonywaniu władzy publicznej, 3) szkoda, 4) związek przyczynowy pomiędzy działaniem lub zaniechaniem jednostki samorządu terytorialnego a szkodą. Odpowiedzialność powyższa jest zatem oparta na zasadzie ryzyka, a nie winy. Przesłanki muszą być spełnione łącznie.

W ocenie Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie brak jest pierwszej z przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa. Wskazać należało bowiem, iż zarówno Minister Skarbu Państwa, jak i Minister Spraw Zagranicznych nie są organami państwowych jednostek organizacyjnych, do których kompetencji należy zajmowanie się sprawami z zakresu bankowości i nadzoru nad bankami. Dodatkowo Sąd I instancji zauważył, iż powód nie wykazał ani faktu rzeczywistego wyrządzenia mu szkody, ani tym bardziej jej wysokości. Samo twierdzenie powoda w tym zakresie, które zostało zaprzeczone przez pozwanego, nie mogło stanowić wystarczającego dowodu na tę okoliczność, bowiem do ustalenia odpowiedzialności deliktowej Skarbu Państwa niezbędne jest stwierdzenie, iż zaistniało niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie. Powód nie wskazał ani w pozwie, ani też w innych pismach składanych w toku postępowania, na czym konkretnie miałyby polegać to niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie Ministra Spraw Zagranicznych, czy też Ministra Skarbu Państwa przy wykonywaniu władzy publicznej. Jak podkreślił Sąd Rejonowy Z. B. (1) wskazywał jedynie na fakt, iż kontaktował się z Ambasadą RP w D. w celu zweryfikowania wiarygodności banków, adwokata, policji, prokuratury, rady adwokackiej w D. oraz zwrócił się o ich adresy do Ambasady Polskiej. Podniósł również, iż nie otrzymał odpowiedzi, a zatem to Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za to, że nie doszło do planowanej przez powoda transakcji z kontrahentem z D., w związku z którym zaciągnął on liczne zobowiązania finansowe. Sąd Rejonowy stwierdził, że jak wynika z informacji Ministerstwa Spraw Zagranicznych brak jest jakichkolwiek dowodów potwierdzających fakt kontaktowania się przez Z. B. (1) z Ambasadą RP w D.. Ponadto zdaniem Sądu, nawet gdyby taki fakt miał miejsce, to brak odpowiedzi ze strony ambasady nie mógłby i tak stanowić podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, a jedynie mogłoby skutkować odpowiedzialnością dyscyplinarną konsula. Brak jest bowiem jakiegokolwiek związku przyczynowego pomiędzy brakiem udzielenia odpowiedzi przez Ambasadę na zapytanie powoda, a zawarciem przez niego umowy z niezwyfikowanymi podmiotami z Senegalu oraz poniesieniem przez Z. B. (1) szkody.

Sąd Rejonowy nie znalazł również podstaw do zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda zadośćuczynienia zarówno w oparciu o art. 445 k.c., jak i art. 448 k.c., bowiem powód nie wykazał, aby zaistniała, którakolwiek z okoliczności uzasadniających zasądzenie odszkodowania, a tym samym zadośćuczynienia. Odnośnie zaś żądania powoda dotyczącego zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w związku z naruszeniem dóbr osobistych Sąd Rejonowy wskazał, iż zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Jednak w ocenie Sądu I instancji w toku procesu powód w żaden sposób nie wykazał zawinionego działania pozwanych.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł stosownie do art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód /k.318/.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucono wydanie go w warunkach nieważności w rozumieniu art. 379 pkt 6 k.p.c. w zw. z art. 17 pkt 4 k.p.c.

W oparciu o powyższy zarzut skarżący wniósł o unieważnienie wyroku i uznanie powództwa i zasądzenie zgodnie z żądaniem pozwu.

Wszyscy pozwani złożyli odpowiedzi na apelację powoda, w których wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu /k.370, 376-377, 380-382/.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Wbrew twierdzeniu powoda, na gruncie sprawy niniejszej nie doszło do naruszenia przepisu art. 17 pkt 4 k.p.c., którego następstwem byłaby nieważność postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 6 k.p.c.

Zgodnie z treścią art. 17 pkt 4 k.p.c. do właściwości sądu okręgowego należą m.in. sprawy o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych. Przepis ten wskazuje zatem, iż sprawy w których wartość przedmiotu sporu wynosi do 75.000 zł rozpoznaje sąd rejonowy jako sąd pierwszej instancji.

W sprawie niniejszej powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz solidarnie od pozwanych 75.000 zł, a zatem kwoty, która mieści się dokładnie w górnej granicy właściwości sądu rejonowego. Nie mniej jednak nawet, gdyby założyć, że powód domagałby się w niniejszym procesie kwoty przewyższającej 75.000 zł, i co do tej kwoty orzekałby sąd rejonowy, to i tak nie doszłoby do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 6 k.p.c., bowiem nieważność taka zachodzi jedynie w sytuacji, gdyby sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu, czyli w sprawach określonych w art. 17 k.p.c., ale z wyłączeniem jego punktu 4.

Mając zatem powyższe na uwadze stwierdził należało, że w sprawie nie doszło do nieważności postępowania, zaś innych zarzutów wobec zaskarżonego orzeczenia powód nie zgłosił. Sąd Okręgowy w zakresie merytorycznego rozpoznania sprawy nie dostrzegł żadnego naruszenia przepisów prawa materialnego, w pełni podzielił ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego i oparte na nich rozważania prawne.

W związku z czym Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje oparcie o treść art. 98 § 1 k.p.c., czyli wydane zostało zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na koszty te w drugiej instancji złożyło się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika pozwanych w kwocie po 1.800 zł.